

אנשים

בימאי מקומי

איש לא ידע אם היה זה רק מזל, או שמישהו בעל תושיה, שהכיר את נושא הסרט, בחר בגיבור מקומי לפתוח את השבועיים המוקדשים לכימאים — אחת המיסגרות המתחרות על תשומת-הלב הממוקרת בתחרויות הנערכות במיסגרת פסטיבל קאן בחודש מאי השנה. אחרי שכל הנוכחים גמרו את ההלל על האירמון החדש, שבעו את פילאי המודרניזציה הבוגרת ועייפו מן המושבים הגרועים וההקדננות הפגומות, נפתחה המיסגרת המישנית של הבימאים בארמון הישן. טוב היה לשוב אל הכורסות העמוקות ואל ההרגלים הישנים, לראות סרט שמתאים כליכך למילחמה בין עולם חדש ועולם ישן, כשההיגיון אולי נוהה אחר יתרונותיו של העולם החדש, אך הלב והנשמה שבוים בקיסמו של העולם הישן.

אולי היה בכך כדי להגדיל את חיבת כולם לסרט קטן וחסר יוהרה, אך מלא חום ואהבת-אנוש. כך יצא הפסדו של ביל פורסיית בשכרו: הוא אמנם לא נכנס לתחרות הראשית, למרות שרבים היו סבורים שהרבר הגיע לו בהחלט, אבל אם לפשוט לפי האווירה, היה גיבור מקומי גיבור של כבוד ושל חיבה בפסטיבל כולו. קהל מולדתי, למחרת בבוקר, בחר המלון שלו, היה ביל פורסיית תכולה-העין ונעים-ההליכות סמוק מאושר. אם היתה הצלחת סרטו נערתו של גרגורי העידוד להישאר בסקוטלנד,

סינפונייה לעולם הישן

גיבור מקומי (סקוטלנד, לב 1. תל-אביב) — סקוטלנד לא היתה מעולם ארץ עתירת קולנוע. אם ישנו אדם, האחראי להופעתה, זו הפעם השניה, בפסטיבלים בינלאומיים ואף על המסך הישראלי תוך פחות משנתיים. הרי זה הבימאי (37) ביל פורסיית.

פורסיית, שצמח מן הקולנוע התיעודי, יצר את נערותו של גרגורי, שהתקבלה עלידי הקהל בחיבה רבה, בקולנוע פריז. הסרט תיאר סיפור-אהבה כן, חביב, וחסר אלימות לחלוטין (דבר המקובל היום בסרטי הצעירים). עתה יכול הקהל הישראלי להנות מסרטו העלילתי השלישי של פורסיית גיבור מקומי.

מה שניכר מייד על הבד הוא השינוי, שחל באמצעיו הכל-כליים של פורסיית. את הרעיון לתסריט — שבמרכז עיסקה בין חברת נפט אמריקאית וכפר סקוטי צפוני. נידח ועני — הגה המפיק דייוויד פאטנס. אחרי התצלחה הבינלאומית האדירה של מרכבות האש שלו. עם התסריט הציע פאטנס לפורסיית גם מיקדמה נדיבה. פורסיית השכיל להשתמש בכסף, מבלי לפגוע באותנטיות של הסיפור, ובמהימנות של הדמויות.

התוצאה הקולנועית מהנה בכל רגע של הצפייה בסרט. זהו סרט עם השקפת עולם מגובשת, אהבת אדם, חיבה עצומה לנופים ולאיוכות חיים, והבנה לצורכי הגיבורים. אלה הם תושבים עניים בכפר-דייגים בצפון סקוטלנד, שאינם יכולים לעמוד בפיתוי — שיחזור מדאגות הקיום למשך זמן ארוך. כל

דניס לאוסון וגניפר בלק — כולם מוכשרים

ההצגה של שגרירי התעשייה המודרנית, הפולשים לשלוות העולם הישן ונופלים שבי בקיסמו. הסרט עשוי בכישרון רב, על פי תסריט. שנכתב גם הוא בידי פורסיית, ומצטיין ברנעים של הומור ופיקחון.

הופעתו של ברט לאנקסטר רעננה ומיקצוענית להפליא, מול צוות של צעירים: פיטר רייגורט, פיטר קפלדי, גניפר בלק ודניס לאוסון — כולם מוכשרים.

*** י'ל (מוסיאון תל-אביב, תור-כיה): באמצעות שבוע של חופשה, שהוענק לחמישה אסירים, מצליח אילמז גוני לתאר תמונה מזועזעת של חברה כושלת. סרט בעל עוצמה חזונית ותוכנית לא רגילה.

ירושלים:

*** דודסקאדן (בנייני האומה,

האפר, מישוה אחר". ארץ קטנה, תעשייה כה אין, אך אם יש כישרון אחר יבוא אחר וזו, כך מקווה פורסיית, רק ההתחלה.

תדרוך

חובה לראות:

תל-אביב: יול, מבט אחר, טוטסי.

בימאי ביל פורסיית (עם כובע) ומפיק דייוויד פאטנס כמו אליל-רוק

(אני חושב שזהו גיל מוקדם מדי בשבילי כדי להוליד ילדים) מודה שהשקפתו על חי המישפחה היא השקפה מהפכנית לגבי סקוטלנד, אך גם ררכו המיקצועית היתה שונה מכל המקובל.

הוא החל יוצר קולנוע בסרטים תיעודיים ואחר-כך, תחת לעזוב את סקוטלנד ולחפש לו קירוס בלונדון, החליט להישאר ויהיה מה. הוא החל מכיים בתיאטרון של צעירים בגלגו, משם שאב אחר-כך את כל כוכביו.

ואכן, אחד הדברים המציניים את עבודתו הוא הכישרון המבורך לגלות כוכבים חדשים ופנים בעלי כיטוי רענן ובלתי משופשף. בסקוטלנד זה קל, מודה פורסיית בצניעות, כי איש לא עשה שם סרטים אי-פעם. ישנם שם צעירים רבים שבארץ אחרת בוודאי היו מתגלים מומן. אתה יכול לבחור לך כל אחד, למעשה. זו כנראה אחת המעלות של תעשיית סרטים חדשה בארץ קטנטונת.

במיקרה של גיבור מקומי, מאחר שהכים לא לחץ, לראשונה בקאריירה שלו, יכול היה פורסיית להרשות לעצמו לקחת שחקני תיאטרון ופנטומימה מן השורה הראשונה בסקוטלנד. את הצעירים גילה בלהקת התיאטרון שלו, ואילו את פיטר קאפלדי על כימת הופעות רוק, "ראיתי" שבלחור יש כישרון קומי יוצא מן הכלל, וברדר-כלל כישרונות טבעיים כאלה, גם אם אינם מתבקשים להצחק על הבר, מתקבלים היטב.

אשר לברט לאנקסטר — הוא קרא את התסריט, ולמולי אהב אותו מאוד, טען אפילו שזה התסריט הטוב ביותר שקרא מאז קיבל את אטלנטיק סיטי. למולי — כי למעשה, מרגע שכתבתי את התסריט לא ראיתי בתפקיד פליקס

ולא לחפש הצלחה בשדות זרים, כפי שעשו יוצרים סקוטיים מוכשרים אחרים, הרי פורסיית יכול היה להישאר בבית ולהמשיך לעבוד עם סוג האנשים שאהב.

הצעתו של ריוויד פאטנס למימון הסרט פתחה עבורו אפשרויות חדשות לעבודה ב"סקוטלנד אין תרבות קולנוע", אומר פורסיית. "שם אין יושבים איתי כמו שאנו יושבים עכשיו ומדברים על אפשרויות העבודה והרעיונות שמפרים אותה. כשעיתונאי מראיין אותי בבית, הוא רוצה לדעת עם מי אני הולך למיטה, מה צבע החולצה החביב עלי ומה אני שותה. מתייחסים אלי כמו שמתייחסים לאליל רוק".

ואומנם, כך נראה המצב בבתי-הקולנוע בגלגו. פורסיית מספר כי בסקוטלנד לא נהגו לראות בקולנוע אמונות או תרבות, אלא אמצעי-כידור בלבד. "אנשים הלכו לראות את אוק-טופוסי, אבל מי היה מעלה בדעתו ללכת לסרט סקוטי, מה עוד שלא היה קולנוע סקוטי בעולם?" עכשיו, אומר פורסיית, כשגלגו משתנה מכל הבחינות — היא כבר לא עיר תעשייה, שכן כל התעשיות בה נכחדו כשסרטים כמו גאנדי ואי-טי מחזירים קהל מסוג שונה לאולמות. קהל המחפש קצת יותר מאשר פעולה והצחקות, יש יותר סיכוי לקולנוע. אם נערותו של גרגורי זכה בהתעניינות דלה בלבד, "כי הסקוטים מעולם לא ראו בעיניהם סרט סקוטי", הרי עכשיו, מציין פורסיית בסיפוק, "אנשים בבית הולכים לראות את הסרט שלי, כי יש להם כבר הרגל חדש שלמדו אותו בשימחה. בשבילי זה נהדר, כי כך רכשתי לי קהל בארץ מולדתי. אם זה לא היה כך, לא הייתי רואה טעם להמשיך".

בסקוטלנד זה קל. ביל פורסיית (37), רווק

דניס לאוסון וגניפר בלק — בסרטו של ביל פורסיית: "גיבור מקומי" סקוטלנד משנה פניה

האודיטוריום הקטן, יפאן): סרט בן 13 של הגאון היפאני אקירה קורוסאווה, שמצא את עצמו בין סרטי השנה הטובים ביותר. עלובי החיים, שחיהם בלתי-נסבלים מוצאים מיפלט בעולם הדימיון. קשה להחליט אם זהו סרט פסימי מאוד או אופטימי.

חיפה:

*** חוזה השרטט (שביט, אנגליה): מותחן מן המאה ה-17 הופך מטעם קולנועי אסתטי וחכם להפליא.

ירושלים: איטי חבר מכוכב אחר, דודסקאדן.

חיפה: טוטסי, פראנסס, חוזה השרטט.

תל-אביב:

*** מבט אחר (גורדון, הונגריה): סיפור משנת 1934 על עיתונאית לסבית, הבימאי קארולי מאק מציג אותו בשני מישורים — האישי והחברתי. שתי השחקניות הפולניות מפליאות בהופעתן הכמעט-מהפכנית בארצות הגוש המזרחי.